

[Kristen Amby.]

tionsmidler, og vi er bange for, at saa eksisterer der heller ingen Borgerfrihed mere. Nødvendig Kontrol efter Tid og Sted viser det sig at man kan faa selv liberalistiske Partier med til. Det er ikke det, Striden staar om, men om, hvilken Vej Udviklingen stort set skal ønskes at gaa. Vi ønsker i saa vid Udstrækning, som det overhovedet er muligt, at bevare Friheden, ogsaa den frie Ret til at eje Produktionsmidler, men naturligvis en Ret, med hvilken der er forbundet et Ansvar over for alle Led i Produktionen.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Oluf Pedersen har Ordet for en kort Bemærkning, og derefter gaar vi over til Talerlisten.

Oluf Pedersen: Jeg synes ikke, det pynter paa det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch, naar han vil hævde, at vi, der taler Grundskyldens Sag, derigennem skulde modvirke den i Modsætning til dem, der lader den være uden at røre ved den. (*Hartvig Frisch:* Vi gennemfører den!). Ja, I gennemfører Nedsættelse af Grundskylden! Det skulde I snakke stille om! Men maa jeg dernæst sige, at naar det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch taler om, at der skal være frit Valg af Forbrugsgoder, og i den Forbindelse nævner Sukkerordningen, hvor man laver det frie Valg af Forbrugsgoder paa socialistisk Manér saaledes, at man forfalser Prisen, saa den fra Verdensmarkedets Pris 15 Øre stiger op til, at man forlanger 41 Øre af Forbrugerne, saa synes jeg, det er en køn socialistisk Metode for at lave frit Valg af Forbrugsgoderne. Hvis alle Varer under socialistisk Styre skal prisforfaltes paa den Maade, saa siger jeg, saa er vi vel rejst.

Vilhelm Rasmussen: Den Tale, det ærede Medlem Hr. Kristen Amby her har holdt, betragter jeg som et Udslag af en let forstaaelig Frygt i konservative Kredse for den ganske overordentlig stærkt voksende Forstaaelse af Socialismens Værdi, som man bliver Vidne til Aar for Aar. Det var, sikkert ubevidst, men ikke desto mindre tydeligt nok, en Malen Fanden paa Væggen, som det ærede Medlem ikke skulde være begyndt paa. Der er jo nemlig slet ikke den Mod-

sætning, som det ærede Medlem søgte at opstille mellem Nydelsen af Frihed i et Samfund og saa, hvad man med fuld Ret kalder Socialisme, og hvis det ærede Medlem var en lidt grundigere Iagttager i sit eget Samfund, vilde han aldrig have holdt den Tale, han har holdt.

En Familie er i en vis Forstand et lille Stykke Socialisme. I en Familie, hvor Tingene er, som de bør være, er der et økonomisk og kulturelt Samvirke mellem Mand og Hustru, og til Trods for dette Samvirke eksisterer der dog fuld Frihed for begge Parter, og, hvis man bærer sig forstandigt ad over for sine Børn, ogsaa Frihed for Børnene. Hvor der i en Kommune drives kommunal Virksomhed, sker det aldeles ikke paa Bekostning af Friheden for Borgerne i Kommunen, end ikke for dem, der virker i en enkelt kommunal Virksomhed som Tjenestemænd. Naturligvis er deres Frihed som Tjenestemænd begrænset af, at de i dette specielt er Tjenestemænd, men bortset fra det har de den fulde borgerlige Frihed. Derfor maa man, hvis man ser sig lidt om, komme til det Resultat, at dersom de kommunale Virksomheder efterhaanden udviklede sig i den Grad, at Kommunen helt igennem havde alle Virksomheder, der overhovedet egner sig til det, vilde det aldeles ikke udelukke, at Tjenestemændene havde den fulde borgerlige Frihed, bortset fra, at hver paa sit særlige Omraade naturligvis maa indordne sig under den Grænse, der er for en Tjenestemand i Virksomhed.

Socialismen gaar aldeles ikke ud paa, at al samfundsmæssig Virksomhed skal være Statsvirksomhed, den gaar kun ud paa, at det paa en eller anden Maade skal være en samfundsmæssig Virksomhed til det fælles Bedste. Akkurat paa samme Maade som det med Hensyn til det kommunale gælder, at der ikke er nogen Frihedsbegrænsning i og for sig deri, at det er en kommunal Virksomhed til det fælles Bedste, saaledes er jo ogsaa Tilfældet med Hensyn til Staten, hvor Staten ikke af andre Grunde har indført Diktaturet. Vi har jo Statsvirksomhed paa adskillige Omraader; Funktionærerne, Tjenestemændene har i enhver Henseende deres fulde borgerlige Frihed. De er selvfølgelig, hvor de er Tjenestemænd, ligesom de kommunale paa det specielle Punkt begrænsede. Derfor er